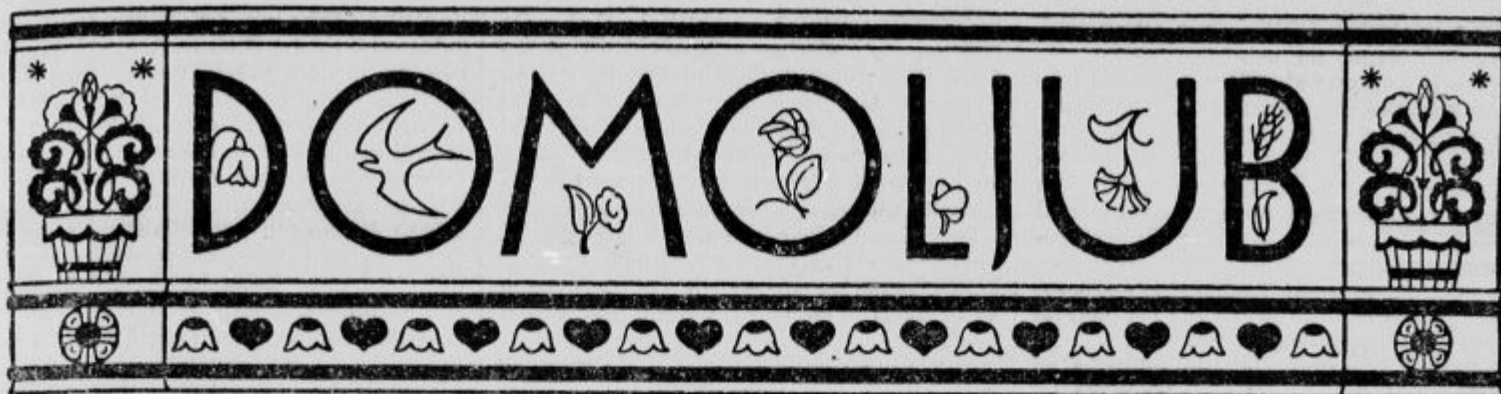

Glasilo Jageslovanske kmetijske zveze. — Cena 38 Din za celo leto. — Za izposojanje 60 Din. — Posredniška številka 1 Din. — V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, naročnika, reklamacije in inserati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Križarjeva ulica št. 6.

Stanje našega kmetijstva.

Preden se je v narodni skupščini obravnaval proračun za kmetijsko ministrstvo, je podal poljedelski minister dr. Kulovec obširno in izčrpno poročilo o stanju in potrebah našega kmetijstva.

Ministru se pozna, da so mu kot bivšemu glavnemu tajniku SLS temeljito znane kmetijske rane, da natančno ve, kako bo treba stvar vzeti v roke, da se kmetijstvo pri nas zopet dvigne iz brezdnja, v katero so ga pahnile bivše protikmetijske vlade.

V naslednjem podajemo kratko vsebino ministrovega poročila.

V začetku je ugotovil minister, da je kupna moč našega kmeta padla za 40%. Ker pa je v naši državi ogromna večina kmetov, so s to oslabiljeno kupno močjo močno prizadete tudi obrt, trgovina in industrija. Zato bomo pri nas ozdravili splošno gospodarsko krizo le, če bomo dvignili kmetijsko gospodarstvo.

Kmetijsko gospodarstvo pa bomo dvignili s tem, če bomo pridelovanje kmetijskih pridelkov kolikor mogoče povečali. S čim manjšimi stroški bo kmet prideloval, tem večja bo njegova gospodarska moč.

Iz tega razloga je minister predlagal in tudi že dosegel odpravo carine na tiste potrebščine, ki jih kmet za svoje delo nujno rabi. Tako je odpravil carino na galico, žveplo in čilski soliter.

Iz istega razloga je potrebno, da se odpravi ali vsaj zniža carina na kmetijske stroje, kar bo tudi še skušal doseči.

Nadalje bo skušal kmetom preskrbeti cenenega kredita, ker morajo po nekaterih fužnejših pokrajinah kmetje še danes plačevati 20 in celo 40% za svoja posojila. Zato bo zakon o kmetijskih kreditih, ki je bil svojčas že sprejet, a se ni izvajal, popravil, ga spravil v sklad z že obstoječimi zadrugami ter nato naročil, da se začne izvrševati.

Tudi razni za kmeta zelo nevarni menični in kratkoročni dolгови se morajo izpremeniti polagoma v dolgoročna hipotekna posojila (na zemljišča). To težavno vprašanje bo minister skušal rešiti.

Vso skrb bo posvetil minister tudi razvoju združništva, ki je za kmeta velika opora.

Da bo pridelovanje kolikor mogoče plodonosno, se je minister odločil, da se

državna vzorna posestva premene v semenogojne postaje, katerih naloga bo izbira in odgoj najboljših semen.

Veliko upanje na ugoden razvoj kmetijstva polaga minister na to, da se bo velik del skrbi za napredek kmetijskih panog prenese na deželne zbornice, s čemer se bodo dali doseči v kmetijstvu neprimerno večji uspehi, kot so se mogli dosedaj.

Največji vzrok slabih uspehov pri našem kmetijstvu pa je pomanjkanje strokovne izobrazbe našega kmeta. Dočim naša država s primeroma ugodno zemljo prideluje eden k drugim na hektar obdelane zemlje 8 kvintalov pridelkov, pridelajo na Danskem skoro 28 kvintalov, v Belgiji 24, v Angliji 21, v Nemčiji 20, v Franciji 13 itd., pri nas torej najmanj! Vzrok je pomanjkanje strokovne izobrazbe. Zato bo minister polagal vso skrb razvoju strokovnega šolstva.

Isto tako smo glede živinoreje izmed 13 evropskih držav šele na — predzadnjem mestu. Živinorejo lahko dvignemo še vsaj za polovico, če ne za dve tretjini. V kratkem bo sklical posvet živinorejskih združniških zvez in oblasti, da se porazgovori, kako ustvariti čim večja sredstva za ugoden razvoj živinoreje.

Končno bo skrbel, da dobijo kmetje svoje stanovsko zastopstvo, kakor imajo to drugi stanovi v svojih zbornicah. V najkrajšem času bo predložil narodni skupščini načrt o kmetijskih zbornicah, katerih naloga bo pospeševati razvoj kmetijstva ter braniti kmetijske koristi.

Zelo važna zadeva so melioracije (zboljševanje) zemlje. Za to je treba silno mnogo kapitala. Zato bo to potrebo uredil s posebnim melioracijskim zakonom. Za vodne zadruge v Vojvodini se je ministru posrečilo dobiti 60 milijonov posojila, za ostalo pa bo potrebno veliko inozemsko posojilo, ki se bo pri dobri in vztrajni volji tudi dalo dobiti.

Za uravnavo velikih rek zahteva v proračunu 26 milijonov, za uravnavo hudournikov, ki so posebno v zadnjih letih povzročili tako ogromne škode, pa bo predložil že izdelan zakonski načrt za ureditev hudournikov.

Končno omenja, da so tudi že izdelani zakonski načrti o izkoriščanju vodnih sil, o melioracijskih kreditih in o preskr-

bi s pitno vodo. K sklepu izjavlja minister, da ni zadovoljen s svojim proračunom, ker je pač že izdelanega dobil, da pa ga je popravil, kolikor je bilo mogoče.

Narodna skupščina je ministrov strokovnjaško poročilo sprejela z velikim odobravanjem in je značilno, da tudi izmed protivladnih poslancev nihče ni napadal ministra, ker vsi vidijo, da je v dveh mesecih toliko naredil kot še nobeden njegovih prednikov.

Narodna skupščina

nadaljuje razpravo o proračunu, katere gre že h koncu. Sprejeti so bili proračuni finančnega ministrstva, nato soglasno od cele zbornice (razen enega) vojnega ministra. Skupščina je s tem hotela povedati vsemu svetu, da smo v obrambi domovine proti napadom od strani Italije kljub strankarskemu razcepljenju vsi eno.

Nato je minister za javna dela inž. Sernec podal poročilo svojega ministrstva.

Minister izjava, da se je glede gradnje in poprave cest ter mostov v zadnjih letih veliko zanemarilo, ker ni bilo potrebnega denarja. Zato je nujno potrebno, da se za vse to najame veliko posojilo. Oblastnim samoupravam bo treba dati možnost in sredstva za vzdrževanje deželnih cest.

Stanje naših cest je slabo. Zato je naročil, da se izdelata moderen cestni zakon, ki ga bo čimprej predložil narodni skupščini.

Za Slovenijo je letos določenih skoro 5 milijonov dinarjev za gradnjo in vzdrževanje cest.

Oblastnim odborom so se pričeli dajati krediti, ki jih država dolguje. Po sedanjih cestnih zakonih v ljubljanski in mariborski oblasti se za vzdrževanje in gradnjo cest pobirajo cestne doklade, katerih se je dosedaj nabralo čez 10 milijonov dinarjev. Ta denar pa se cestnim odborom ni izplačeval in so se morali cestni odbori zadolževati. Poleg tega so velike povodnji povzročile škode v Sloveniji 14 milijonov dinarjev. Minister izjavlja, da bo skrbel, da bo država svoje obveznosti izpolnila, če ne takoj pa v obrokli.

Nato je vladna večina proračun sprejela. Pretekli teden je skupščina razpravljala še o železniškem, poštnem in kmetij-

skem ministrstvu. Obširno poročilo o slednjem prinašamo na uvodnem mestu.

Ko je narodna skupščina sprejela proračun kmetijskega ministrstva, je podal minister za šume in rude Kosta Miletič poročilo za svoje ministrstvo. Napovedal je enoten rudarski zakon za vso državo ter zakon o gozdovih in gozdni upravi. Izvozni tarifi za les se bodo znižali. Vlada večina je proračun sprejela.

Poročal je nato trgovski minister, katerega proračun je skupščina istotako po kratki debati sprejela.

Potem je podal poročilo minister za socialno politiko dr. Gosar. Ugotovil je, kako se je socialno skrbstvo v državi vedno bolj zanemarjalo in se celo hotelo odpraviti ministrstvo za socialno politiko. Prešli pa smo že preko najnižje točke in sedaj gre zopet kvišku. Socialna politika se ne bo odpravila, pač pa pridela ministrstvu za zdravje ter na novo organizirala. Najnужnejša naloga je, da se ljudem preskrbi delo in zaslužek. To pa je odvisno od splošne gospodarske ozdravitve v vseh strokah, kar je baš namen vsega letošnjega proračuna. Izdeluje se zakon o pobijanju draginje. Izseljencem se bo posvetila večja skrb ter se bodo zato izseljeniški komisariji obdržali. Za naše delavce na Francoskem se bo sklenila s Francijo posebna pogodba. Za zaščito delavstva se pripravljajo uredbe o delovnem času v trgovskih podjetjih in obrtih ter zapiranju trgovin, dalje pravilnik za delavske zaupnike. Pospeševala se bo graditev delavskih stanovanj, okrožnim uradom se bo dala večja samostojnost, izvršila se bo do konca prevedba invalidov, invalidski zakon se bo popravil. — Zbornica je proračun za socialno politiko sprejela, istotako proračun za agrarno reformo.

58 milijonov kron prihranimo pri galici.

Belgrad, 27. marca.

Z radostjo so prejeli vinogradniki v Sloveniji in vseh delih naše države vest, da se je ministru za kmetijstvo g. dr. Franc Kulovcu posrečilo odpraviti carino na modro galico. Hud boj je moral bojovati minister Slovenske ljudske stranke, da je dosegel to lepo ugodnost.

Bogati fabrikanti in njih zavezniki, ki so delali od visoke carine na galico dobre »kšefte«, so napeli vse sile, da preprečijo odpravo carine na galico. Ali naš vztrajni in neupogljivi minister Slovenec dr. Kulovec se ni udal. Pomagali so mu vsi naši poslanci, ministri in cela vlada. Nekateri so hoteli carino znižati samo za polovico. A minister Kulovec se je boril dalje za naše vinogradnike. In popolnoma je zmagal. Kar se ni posrečilo ne Puclju, ne Žerjavu, ne Radiću, ko so bil dolga leta v vladi, to je dosegel pristaš naše Slovenske ljudske stranke. Tega niti najhujši naš nasprotnik tajiti ne more!

Naše slovenske vinogradnike bo gotovo zanimalo, koliko bomo v enem letu prihranili z oprostitvijo carine pri galici. V ministrstvu sem iskal podatke. Dobil sem jih. V letu 1925 se je uvozilo 8 milijonov

34.480 kilogramov modre galice ali okroglo 803 vagone. Carina je znašala do marca 1927 12 zlatih dinarjev od 100 kg galice. Priračunati se še mora ažija 1.100% od 100 dinarjev. Preprost račun je sledeči: Od 100 kilogramov uvožene bakrene galice smo morali na državni meji plačati 132 papirnatih dinarjev, oziroma 528 kron, t. j. za 1 kg galice 1 dinar 32 para (t. j. 5 kron 28 vinarjev). Če računamo vseh 803 vagonov galice znaša to 10.605.518 Dn (v kronah 42.422.052). To je za sedanjí čas velika svota.

K uvoženim 803 vagonom še moramo računati 300 vagonov galice, katero izdelajo tovarne v Jugoslaviji. Bogate fabrikante je naš slovenski minister znižanjem carine prisilil, da so morali iti z ceno galice toliko navzdol, da je cena enaka uvoženi galici. Na ta način so vinogradniki prihranili še nadalje 4 milijone dinarjev. Vsega skupaj so vinogradniki v vinofođnih krajih naše države prihranili v letošnjem letu pri nakupu galice 14.600.000 dinarjev (58.400.000 kron).

Neka tovarna za galico je po vsej sili hotela zadnje dni zopet doseči, da bi se znova naložila visoka carina na uvoženo galico. Ministru Kulovcu so grozili na vse načine, ali on je ostal trden v brambi pravice kmetijskega vinogradnika. Galica ostane prosta carine.

In kljub temu še bodo demokrati, samostojneži in Radićevci vpili, da Slovenska ljudska stranka s svojimi ministri in poslanci ni nič storila za naši ljudi. F. Z.

Za resnico.

»Naši klerikalei morajo vse podpisati, kar jim radikali narekujejo.« Resnično, naši poslanci »podpišejo«, kar radikali »narekujejo«, seveda le tedaj, če je tak »narek« v korist ljudstva in posebej še Slovenije. V tem oziru se naši bistveno razločujejo od žerjavovcev, ki se v vladi pri svojih podpisih niso prav nič ozirali na trpeče slovenske brate. Podpisovali so »nareke«, ki so dvignili v par letih državni proračun od 5 na 13 milijard dinarjev, vpeljati so hoteli kuluk, naredili davek na ročno delo in še z drugimi stotinami raznih taks in drugih davčnih bremen privedli slovensko gospodarstvo na rob prepada. Ker ljudstvo ni hotelo pasti pred njimi na kolena, so žerjavovski davčni zaupniki dohodnino iz slovenskega ljudstva izmzgavali na način, da so se izterjale skoraj še enkrat tako visoke vsote, kot jih je proračun zahteval. No, žerjavovci, ali sedaj vidite, kaj vse ste podpisali vi! A naši poslanci! Podpisali so: a) za uravnavo Save, Drave in Donave 28 milijonov iz razredne loterije; b) za dolžne davke se lahko odrajujejo 20% boni; c) vlada prenese na oblastne uprave posamezne posle državne uprave in jim obenem odstopi vire dohodkov za te posle; d) kazni zopora po monopolskem zakonu se ne bodo izvršile, tisti pa, ki so zaprti, se izpuste; d) zaostali davki in doklade se bodo pobirali z ozirom na velikost skozi štiri leta in obresti se ne bodo izterjavale; e) hranilne vloge na knjižice se oproste vseh davkov; f) za dohodnino se najmanjši ob-

davčljivi dohodek pri telesnih delavcih zviša od 5000 na 6000 Din; g) od davka na celokupne dohodke se ne bo več pobiralo 30% izredna doklada; h) nove hiše se oproste davka za 25 oziroma 20 let, po velikosti kraja, kjer se hiša zida; i) prenosne takse pri premičninah se znižajo od 2 na 1%, pri nepremičninah (odstotki pri dediščinah in kupnih pogodbah) od 6 na 4%; j) vse prireditve Orla, Sokola, šolske mladine, Rdečega križa in Invalidskega društva se oproste taks; k) kronski upokojeenci se spremene v dinarske; l) bencin, ki se uporablja za motorje pri kmetijskih strojih, se davka oprosti; m) odpravlja se prijavljanje vina po vkletenju pri vinogradnikih; n) vse kazni radi taks, ki se niso pobrale do 1. aprila, se uničijo; o) minister za socialno politiko se pooblašča, da lahko ustanovi fond za dajanje cenenih posojil za delavska stanovanja; p) umetina gnojila se oproste vsake carine.

Zdaj pa prosimo »Domovinarje« in druge nasprotnike naše stranke po deželi, da vse to trezno preudarijo in na jasnem bodo, kaj so podpisali naši poslanci in kaj njihovi in kdo je delal in še dela v škodo in kdo v korist slovenskega ljudstva.

★

»Na vseh koncih in krajih se pozna, da najnovejša klerikalnoradikalna ljubezen ne more držati in da ničesar urediti ne zna.« Grdo in lažljivo zavijanje žerjavovskega tednika! Govorite tja v en dan, a povejte žerjavovci jasno, morete li navesti le eno stvar v naši notranji ali zunanji politiki, ki bi se za kratke dobe sedanje vlade obrnila na slabše? Drzni napad Italije, ki je hotela izzvati vojno z nami, je bil v njeno sramoto od sedanje vlade sijajno odbit in naše ljudstvo, ki potrebuje za gospodarsko okrepitev miru, ne pa liberalnih vojnih hujskarij, je bilo obvarovano — novega, strašnega prelivanja krvi. — Kako pa v notranji politiki? Tudi v tem oziru se čuti že blagodejen vpliv naše stranke v vladi. Proračuna, kakor ga je sestavila prejšnja vlada, sicer ni bilo mogoče izpremeniti, pač pa je na predlog poslancev naše stranke proračunu priklapljenih toliko gospodarsko važnih dopolnil, da je olajšanje direktnih in indirektnih davkov vseh stanov Slovenije že letos zagotovljeno. Žerjavovci, le prečitajte še enkrat 19. in 20. številko »Domoljuba«, potem pa še uvodnik 11. številke vaše »Domovine«, ki tudi čeprav izkrivljeno našteva razne davčne in druge olajšave, in jasno vam bo, da so liberalci v vsej poveljni dobi davke leto za letom le navijali, za ljudstvo koristnega pa niso prav ničesar dosegli. Jasno vam bo tudi, kako grda laž je, če danes žerjavovci pišejo, da naša stranka ne zna ničesar urediti, ko vendar celo pošteni listi vladi nasprotnih strank pišejo, da je šele z vstopom SLS v vlado se začelo v naši državi pravo gospodarsko delovanje.

★

»Vlada torej še ne ve, kaj hoče in za katere načrte potrebuje pooblastila.« Ni res! Vlada prav dobro ve, kaj hoče. Le prečitajte še enkrat program, kakor ga je v imenu vlade razvil 5. februarja sedanjí ministrski predsednik g. Uzunović. Zrcali se ta program v sledečih par besedah: a) ce-

nen kredit za povzdigo kmetijske, industrijske in obrtne produkcije; b) olajšanje davčnih bremen; c) uravnava voda in zgraditev dobrih cest; d) davčna reforma zlasti izenačenje davkov; e) graditev novih železnic s posojilom; f) reforme na polju socialne politike, zlasti zaščita in zavarovanje delavstva; g) nov cesni zakon; h) zakon o kmetijskih zbornicah; i) zakon o melioracijah zemlje; j) zakon o izkoriščanju vodnih sil; k) zakon o preskrbi s pitno vodo.

No, žerjavovci, ali vidite, da vlada ve, kaj hoče in čemu rabi pooblastila parlamenta, kaj neda, zato, da bodo vse našete gospodarske velevažne državne preureditve izvršene čim prej brez vaših agitacijskih in hujskaških govorov in brez nepotrebnih stroškov.

★

»Danes je velika večina narodne skupščine edina v tem, da mora ta vlada iti.« Pobožna žerjavovska želja, ki pa ne drži, ker bi sicer vlada že davno padla. Če imate večino, zakaj pa vlade ne vržete? Še pri vsakem glasovanju je dobila sedanja vlada lepo večino, proračun za proračunom je, vzlic vašemu ostremu nasprotovanju, v zbornici sprejet, vi pa farbate svoje bralce, da je »velika večina narodne skupščine edina v tem, da mora ta vlada iti.« Najbolj zagrizen vaš pristaš vam danes več ne verjame.

★

»Odslej bodo morali siromaki bajtarji, ki podedujejo od staršev majhno posestvo, plačevati prenosno takso, katere so bili doslej oproščeni.« — Ni res! O tem, kar »Domovina« razlaga, vlada sploh ni še ničesar sklepala in tudi ničesar izpremenila.

★

»Vladne davčne olajšave so za Slovence hrepemembne.« Kaj naj rečemo na tako bedarijo? Prav nič drugega, kakor tole: Če žerjavovci nikakor nočejo davčnih olajšav samo zato, ker so jih izposlovali poslanci naše stranke, naj verni bralci liberalnega tiska tudi v bodoče plačujejo davke in takse po — starih žerjavovskih zakonih. Naša stranka se bo potrudila, da iz takih prejšnikov sezida posebne zavode, ker brezumna kritika v nekaterih SLS nasprotnih listih že precej jasno dokazuje, da so gotovi ljudje iz gospodarskih in državnih razlogov nujno potrebni — posebne socialne oskrbe.

Sovražne granate.

Kdo je naredno zaveden? Zadnja »Domovina« opisuje zgodovino Maribora. Glede potujčevanja Slovencev pravi med drugim: »Mariborska jara gospoda se je po večini udala in podlegla; radi tega je še dandanes velik del mariborskega kapitala v nemških rokah, dočim sta delavec, posebno pa okoliški kmet ostala zvesta temu, kar jih je učila mati.« — Naj pripom-

nim, da je v drugi obliki več ali manj tudi danes tako. Mnogo »jarek«, posebno liberalne gospode je vse drugo prej kot — Slovence. Slovesno zastavo drži ponosno kvišku v prvi vrsti, po žerjavovskih nazorih, »nazadnjaško« in »nezavedno« — delavno ljudstvo pod požrtvovalnim vodstvom »mednarodne« — slovenske duhovščine.

★

Iz dopisov v »Domovini«. Na Štajerskem je poslal g. župnik gostilničarju, kjer se je plesalo, pismo: »Vas obvestim, da pri Vas ne bo več velikonočnega blagoslova, ker daste svojo hišo za skrunjenje Gospodovega dne s plesom, celo med božjo službo. Hiša plesa je hiša prokletstva, pa ne hiša blagoslova! To je dokaz, da je župnik res pravi pastir svojih duš. Če pa se liberalci hudujejo radi tega na g. župnika, je to nov dokaz njihove »vernosti«.

V Šmarjeti pri Rimskih Toplicah liberalcem ni všeč, da bi občini Sv. Krištof in Marija Gradec naklonili mali podpori tamšnjemu Orlu. Ali mar ni prav, da katoličani prispevajo za katoliško telovadno in prosvetno organizacijo? Le pogledajte račune in proračune žerjavovskih občin in videli boste, kako krepko podpirajo te občine z občinskim, torej tudi »klerikalnim« denarjem razna »napredna« društva.

Iz Šmarskega okraja poroča liberalček, da je zadela »klerikalce« malone kap, ker so demokratije pri volitvah v oblasno skupščino tako lepo »zmagali«. — Pa glej, v tem okraju je dobila SLS 3656 glasov, liberalci pa 838. Torej pri SLS spričo krasnega uspeha ni mogla nikogar zadeti kap ampak vi, ko ste fabricirali trapasti dopis, ste ga gotovo imeli »pod kapo«.

V Podčetrtku so bili žerjavovci nekaj časa z g. župnikom zadovoljni, zdaj pa menda niso, ker je baje spravil na prižnico »politiko«. To je seveda treba povedati v »Domovini«. G. dopisnik, Vi ste katoliške vere in član Cerkve in če imate, kakor pravite »jekleno voljo«, pogledajte vase in premislite, ali je vaše delovanje v skladu s katoliškimi načeli, katere je dolžan braniti in oznanjevati vsak duhovnik. Potem šele zabavljajte.

★

»Delavska politika« jo je polomila. V 24. številki se zaletava glasilo rdečkarjev v večino mariborskega občinskega sveta, ker je sklenila, da v svrhu zidanja novih delavskih stanovanj nekoliko dvigne občinske doklade na alkoholne pijače. — Recite kar hočete, alkoholne pijače niso za življenje potreben vsakdanji kruh, so bolj luksuz, pa naj si ga privošči bogatin ali revež. Zato je davek na alkoholne pijače v današnjih težkih gospodarskih časih povsem umesten in tudi pravičen, saj je od proste volje odvisno, ali ga plačuješ ali pa ne. — »Delavska politika« piše med drugim: »Edini davek, ki gospodom (večini odbornikov) ugaja, je davek na vino, ki po veliki večini obremenjuje delavca in uradnika.« Torej na eni strani vpijete, kakšna reveža sta delavec in uradnik, na drugi strani pa celemu svetu pripovedujete, da davek na vino po veliki večini obremenjuje delavca in uradnika, torej da ta dva stanova primeroma največ popijeta al-

koholnih pijač. Milo rečeno, taka pisava delavskega glasila je, če ne krivica, pa prav gotovo neumestna in je lahko velika ovira boju za zboljšanje delavskih razmer.

p žerjavovci bi radi v vlado. Potom razprave o narodni skupščini o zunanjem položaju naše države je g. Pribečević čutil potrebo, da govori o vstopu žerjavovcev v vlado. In pri tem je trdil, da ga je sedanja vlada že povabila za vstop. Ministrski predsednik Uzunović mu je tedaj zaklical, naj pove, kdo ga je vabil, Pribečević je rekel, da minister Srškić. Nato je minister Srškić izjavil, da je res o tej stvari govoril s Pribečevićem, pa ne v imenu vlade, temveč v lastnem, kakor je na drugi strani tudi prosil ministra dr. Kulovca, naj le-ta o isti zadevi govori tudi z Davidovičem. Nato izjavlja Srškić, da je sedanja vlada dovolj močna za izvedbo gospodarskih prenosov ter da je bila baš zato zveza s SLS zelo srečna. Zato bo ta zveza še dalj časa ostala in če Pribečević misli, da bo zasejal med obe vladni skupini nezaupanje, se zelo moti. Vendar je on prepričan, da bi bila za popolno okrepitev razmer v državi potrebna še širša vlada, zato pa je poskušal na svojo roko razgovore s Pribečevićem in potem dr. Kulovca z Davidovičem. Jasno pa je, da Pribečević ne bo mogel v sedanjo vlado brez privolenja SLS, brez katere se pogajanja sploh uradno ne bi mogla voditi. Če hoče torej g. Pribečević v vlado, naj se v prvi vrsti pomeni s SLS.

p Hudo so jih privili. Ker žerjavovci in radičevci hočejo preprečiti pravočasno sprejetje proračuna ter davčnih olajšav, ki so jih dosegli naši poslanci, je vladna večina sklenila, da bodo seje trajale nepretrgoma od 9 zjutraj do 9 zvečer. Ob 9 zvečer pa se začne seje finančnega odbora, ki trajajo do jutranjih ur. Ker so protivladne stranke priglasile samo pri finančnem zakonu 100 govornikov, bodo le-ti mlatili prazno slamo pred dremajočo in spečo zbornico.

Sodnik: »In kakšne vzroke imate, ko trdite, da sta ta dva umobolna?«

Polica: »Prvi je razmetaval bankovce po cesti, drugi pa jih je pobiral ter mu jih mašil nazaj v žep.«

★

»Zakaj ste tukaj,« je vprašal kaznilniški duhovnik kaznjencea.

»Jaz sem žrtve nesrečne številke 13.«

»Kako to,« ga vpraša duhovnik.

»I, no, kako? Dvanajst porotnikov in en državni pravdnik.«

Kamgarn za moške obleke

se dobro kupi

R. MIKLAUC, „PRI ŠKOFU“, LJUBLJANA

NOVICAR

d Za naše izseljence v Franciji nabira Prosvetna zveza knjige, katere bi rada poslala za piruhe slovenskim delavcem v Lotringijo, Pas de Calais in Entiennes g. Val. Zupančič, ki pastiruje med ondotnim delavstvom, nam z dne 7. marca piše: »Prejel sem zaboj s knjigami in se lepo zahvaljujem darovateljem. Tukaj pride vse prav, ker so slovenske knjižnice revne, ljudje pa radi čitajo. Priporočam se že za naprej.« Prosimo tudi za note, igre, pesmarice in knjige. Rojaki, spomnite se svojcev v francoskih rudokopih in pošljite piruhe za nje v obliki knjige na naslov: Prosvetna zveza v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

d Kdo želi službe v inozemstvu? Zahteva se znanje petja in orgelj. Primerna eksistenca zagotovljena. Reflektanti naj se zglase v pisarni Prosvetne zveze, osebno ali pismeno.

d V ljubljanski bolnišnici je nadrejeno ministrstvo 18 zdravnikom odpovedalo prejemke. So to mlajši zdravniki, ki se izpopolnjujejo ter še praktično učijo za poznejšo službo med ljudstvom. Poleg malega honorarja so prejeli iz bolnišnice tudi hrano proti plačilu in pa prosto stanovanje. Sedaj jim je tudi to ukinjeno. Ti reducirani zdravniki so priobčili v dnevnih razglas, naj ljudstvo oprostí zdravnikom, če ne bodo z veseljem opravljali službe. Naval v ljubljansko bolnišnico je velik. Od novega leta go danes je bilo sprejetih 3450 bolnikov. V bolnišnico se sprejmejo le oni bolniki, ki so res težko bolni, vsi drugi se odklonijo in se jim priporoča, da se zdravijo pri svojih zdravnikih na deželi. Tudi radi pomanjkanja postelj, je nemogoče sprejeti vsakega bolnika z lažjo boleznijo. Štajerci se opozarjajo, naj posejajo bolnišnice v Mariboru, Celju, Ptuj, Ormožu, Brežicah itd. in naj ne hodijo v ljubljansko bolnišnico, ker se jim sicer lahko pripeti, da niso sprejeti, in morajo potem imeti mnogo izdatkov za dolgo potovanje, poleg tega pa so še nejevoljni! Enako opozarjamo, da je za sprejem v bolnišnico potreba prinesiti s seboj razkaznico od župana, četudi bolnik sam plača bolniške stroške. Župane in pa občinske svetovalce pa prosimo, naj ne odrekaajo teh dokumentov in naj gredo ljudstvu v vsakem oziru prijazno na roko. Potrebno je, da vsi, ki berete take razglase, počitate tudi druge o tem, da se vedo ravnati in ukreniti potrebno, če koga zadene nesreča, da mora iskati zdravniško pomoč v bolnišnici.

d Iz pisma Urbanovega Šimna. Urbanov Šimen je že pol leta pri vojaki v južni Srbiji. Doma je bil v vsakem oziru vzgleden fant, tak je ostal tudi v vojaški suknji. Skoraj vsak mesec mi piše: Zanima se za napredek domačega Orla, opetovano povdarjajoč, kako silno so mu prišle pri vojaški izužbi v korist orlovske telovadne vežbe, vedno povprašuje, kako delamo v izobraževalnem društvu, katere pesmi se učimo na novo, kakšne igre smo igrali in kdo in kaj je predaval, — zelo

ga zanima, kako se obnašajo dekleta in če še vedno pošteno, krepostno živijo. — Silno mu je pri srcu, ali smo dovolj storili za razširjenje našega katoliškega časopisja; doma v tem oziru ni bil tako vnet, zdaj pa piše s tako skrbjo in z gorečnostjo, kakor da bi bilo odvisno od dobrega časopisja vse, prav vse. — Zadnjikrat sem mu odgovoril, da napredujemo tudi v tem oziru, saj se je v župniji število naročnikov na vse naše časopise zelo pomnožilo, »Domoljub« je narastel od lanskih 69 celo na letošnjih 110. Povedal sem mu, da je naročena na naš tednik skoraj že vsaka družina, le nekateri trgovci in gostilničarji se še vedno sramujejo katoliškega kmetskega glasila, ne sramujejo se pa kmetijskih grošev. Sporočil sem mu tudi sklep domačih fantov, da bodo vsak nekaj dali in dotičnim gostilnam nalašč »Domoljuba« naročili in, če ga gostilničar ne bo hotel imeti na vidnem mestu, vsem gostom na razpolago, rde bodo fantje, pa tudi njih očetje, nikdar več prestopili praga dotične gostilne. — T. M.

d V državnem zdravilišču na Golniku so obiski zopet dovoljeni.

d Novo cesto bodo zgradili od Laz do Radeč po savski dolini, tako da bo imela Ljubljana direktno zvezo z Zagrebom. Uradni ogled ozemlja se je vršil 15., 16. in 17. t. m. Cesta se bo gradila na desnem bregu Save in bo zgrajena kot prvovrstna avtomobilna cesta. Dolga bo 53 km ter bo deloma dolinska, deloma gorska cesta s predori in galerijami. Kdaj se bo začela graditi, še ni znano.

d Predzgodovinski človek v Postojnski jami. Ravnatelj postojnske jame gosp. Perko je po 20 letnem trudu dokazal, da je že v predzgodovinski dobi v Postojnski jami bival človek. Našel je tri okostja popolnoma že z apnencem pokrita, na istem kraju pa črepinje lončene posode, kakršna se je rabila samo v predzgodovinski dobi.

d Telovadna akademija Jugoslov. orlovske zveze se bo vršila v nedeljo 3. aprila ob 8 zvečer v veliki dvorani Uniona v Ljubljani. Prijatelji orlovstva iskreno vabljeni.

d Romanje na Trsat priredi s posebnim vlakom iz Maribora in Ljubljane dne 23. julija »Sveta vojska« v Ljubljani. Podrobnosti se še objavijo.

d Cerkven koncert priredi 6. aprila ob pol 8. uri zvečer v ljubljanski stolnici Cecilijino društvo za stolno župnijo v Ljubljani. Točke na orglah (Bach, Liszt, Beethoven, Springer, Martini, Guilmant) bo izvajal profesor Stanko Premrl, pevske točke (Palestrina, Železnik, Kimovec, Klemenčič, Premrl) pa stolni mešan zbor pod vodstvom g. Antona Dolinarja. Vstopnice se kupijo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

d Jetnikov smo imeli lansko leto v vseh državnih kaznilnicah samo 7744, dokaz, da smo v Jugoslaviji vendarle zelo

pošteni ljudje ali pa, da je javna varnost — pod ničlo.

d Španska bolezen. Od 1. februarja do 1. marca je bilo javljenih v naši državi 185.220 slučajev španske bolezni. Od teh je umrlo 1098 bolnikov.

d Romanje dekanije Cerknice na Brezje in Bled. Na splošno željo bomo tudi letos in sicer 30. in 31. maja romali k Mariji Pomagaj in k Mariji na otoku blejskega jezera, po sličnem sporedu kakor lani. Poleg Bleda, kjer bo govor, sv. maša in peto litanije na otoku, in Brezji, kjer bo spoved zvečer in zjutraj, več sv. maš za udeležence in peto litanije, se bomo ustavili par ur v Ljubljani, morda tudi mimogrede pogledamo Kranj na sivi skali, če bo čas. Na Brezjah bomo vlekli srečke, tako da v župnijah, iz katerih bo vsaj 50 udeležencev, dobili eden izmed 100 dva itd. in vsakih 50 udeležencev eden poverjenih vseh 65 Din, ki jih plača vsak pripravelec. Priglasje sprejemajo do Velike noči (17. 4.) župni uradi. Čim prej se priključite in čim več nas bo, več ugodnosti bo mogoče izposlovati! Po 17. 4. pripravi plačajo 100 Din. Kdor se vozi z rejsko karto, plača 20 Din. Otroci (nad 6 let), ki se sprejmo le izjemoma, plačajo celih 65 Din. Kdor bi vsled bolezni ne mogel iti, dobi 55 Din nazaj. Kdor želi naročiti prenočišče na Brezjah, naj se javi svojemu župniku, plača pozneje. Enako za koto na Bledu. — Jernej Hafner, župnik, Stari trg pri Ložu.

d Oproščen je bil pred sodiščem nočni čuvaj ob priliki gorenjskih požigov, čevljar Ludovik Gradišar s Križev pri Tržiču, ki je stoječ na straži, po pomoti ustrelil svojega prijatelja Franceta Terana. Le ta ga je hotel poskusiti ter na Gradišarjev poziv »stoj« ni hotel obstati, nakar je streljal ter ga tako nesrečno zadel, da je fant drugo jutro umrl.

d Umrl je v zavodu Sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano ondotni profesor g. Jožef Prešeren star 47 let. Blagemu vzgojitelju večno plačilo!

d Pojasnilo na notico v »Domoljubu« št. 11 pod naslovom: Uboj v Šmartnem pri g. Tuhinju. Dopisnik je napačno poučen ali pa namenoma podtika omenjeni pretep in uboj pri tej stvari čisto nedolžni vaš Šmartno. Pretep oziroma uboj se je vršil na Lazih. Glede krajevne označke v pojasnilu dopisniku, da se piše Šmartno v Tuhinju, ne pa Šmartno pri Zg. Tuhinju, ker Zg. Tuhinj ni nobena krajevna točka — Šmarčan.

d Dve igli pojedel. Krojaški učence Ivan Küzma v Prekmurju je pred leti pogoltnil po nesreči iglo za ovratnik. Ker to ni imelo nikakih posledic in sploh ni čutil bolečin, je na celo stvar kmalu pozabil. Pred kratkim pa se je igla zganičila in se prerila skozi drob do kože, tako da se je dala otipati. Küzma se je podvrget operaciji, ki je dobro uspela. Veliko pa je bil začudenje, ko so izvlekli navadno šivanko iz rane, ne pa igle za ovratnik. Za šivanko pa fant sploh ni vedel, da jo je pogoltnil. Mogoče bo čez čas priromala tudi druga igla pod kožo.

d Vino spremenil v vodo. Neki posestnik v Prekmurju se je pred kratkim vračal z vozom iz vinograda. Peljal je sod vina. Med potjo ga je napadla žeja in ker se je peljal mimo neke gostilne, je zavil na dvorišče, sam pa se je podal v sobo. Liter za litrom je romal na mizo in pil je vsak. Ko so nekateri videli, da je možakar pozabil na voz zunaj, so si dovolili precej predrzno zabavo. Odprli so sod, ga izpraznili in potem napolnili s studenčnico. Debelo je gledal prevarani možakar, ko je doma me-

sto vina postavil pred družino na mizo vrh vode.

d Kraljevo zahvalo je poslal minister dvora g. Janku Lebanu v Kandijo za vposlano pesnitev in skladbo »Pozdrav Jugoslavije«.

d Požar. Na Bledu je pretekli ponedeljek zjutraj pogorel lesen hlev pri Krevljicu. Gasilci so ogenj omejili, dasi je bila nevarnost, da se požar razširi na sosedna poslopja, ki stoje tesno drugo ob drugem. Kdo je zažgal, se ne ve.

d Strašna nesreča. V Veprovu na Hrvaškem se je dogodila nenavadno huda nesreča. 16 letna posestnikova hči Marija Gautner je vozila s polja proti domu. Nenkrat se ji splaše konji, dekle spusti vajeti in kliče na pomoč. Divja naglica in odskakovanje voza vrže deklico preko ojnice. Da jo nesreča še večja, obvisi Gautnerjeva na ojnici, ker se ji je zapletla obleka in lasje med ročice in kolesa. Voz drvi naprej, kolesa trgajo nesrečnemu dekletu lasje iz glave in jo popolnoma skalpirajo. Ko končno pade truplo na tla in prihite ljudje na pomoč, je dekle že izdihnilo.

d Mrtvec v potoku. Dne 11. t. m. so našli v Žičah pri Konjicah v potoku Koprivnica truplo nepoznanega moškega, ki je ležalo v 15 cm globoki vodi. Mrtvec ni kazal prav nikakih znakov nasilja, ležal je pa v potoku približno 48 ur, predno so ga odkrili. Pri njem so našli 18 Din drobiža, pa nobenih drugih listin, po katerih bi bilo mogoče ugotoviti, kdo da je; tudi ljudje, ki so si ga ogledali, ga niso spoznali.

d Ljubezenska norost. V soboto, dne 19. t. m., so prepeljali v celjsko javno bolnico smrtno ranjenega nekega posestnikovega sina iz Braslovč. Zdravnik je ugotovil na njem, da ima bodljaj z nožem naravnost v srce, vsled česar je vsako ozdravilnost v srce, vsled česar je vsako ozdravljenje izključeno. Fant je bil izprva zatrdjeval, da je dobil težko rano v prepiru od nekega drugega, končno je pa le priznal, da se je rani sam z namenom, da bi prepričal svoje dekle, ki mu je postala nezvesta, o svoji ljubezni. Ostalo bo pač nepojasnjeno, kako je končala ta njegova namera tako žalostno. Fant je kmalu podlegel svoji rani ter so ga pokopali na braslovškem pokopališču.

d Pasjon. Ljudski oder v Ljubljani vprizori tudi letos Pasjon (Kristusovo trpljenje in smrt) v soboto 2. aprila ob 8 zvečer in v nedeljo 3. aprila ob 3 popoldne. Sobotna predstava je namenjena predvsem ljubljanskim obiskovalcem, nedeljska pa zunanjim. Vprizoritev bo pripravljena zelo skrbno in vse glavne osebe imajo krasne nove kostume. Preskrbite si pravočasno vstopnice!

d Povec. Januarska in februarjska številka prinaša lep članek dr. Josip Čerina: Zgodovinski razvoj vojaških oziroma turški godb in vrsto manjših poročil. Pevska priloga, ki je povsod tako priljubljena, pri-

naša dr. Kimovčev moški zbor: Oj z Bogom, ti planinski svet (lahka), Mavrov mešani zbor: Angel tvoj se zjokati gre (srodnje težla) ter začetek Mirkovega mešanega zbora: Odkrij nam, zarja, svoj obraz. — List toplo priporočamo. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva c. 7 in stane s pevsko prilogo na leto 30 Din. Važno je, da se more poleg enega izvoda teksta naročiti poljubno število pevskih prilog, kar bo posebno dobro hodilo zborovodjem, ki bodo tako lahko naročili za vsakega peva posebno prilogo. Naročnina, za 1 prilogo znaša 15 Din na leto.

d »Iz otroških ust.« I. zvezek. Smešno-modre črtice iz življenja naših malih. Nabral in priredil Anton Kosi. Tiskala in založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru kot XVII. zvezek Cirilove knjižnice. Knjiga stane 8 Din, poština posebej. Kdor si hoče torej kako uro osladiti s prijetno, nedolžno šalo, ta naj takoj naroči to knjižico!

d V Lurđ se je lansko leto samo z romarskimi vlaki pripeljalo 279.060 romarjev. Od teh jih je bilo 78.645 iz drugih držav.

d Zdravnik dr. Iko Marčič se je naselil na Jesenicah hiš. št. 132, hotel »Triglav«, kjer ordinira počenši s 6. aprilom dnevno od pol 8 do 12 dop, ter od 2 do 6 zvečer. Za posete zunanjih bolnikov je pa vedno na razpolago.

★ Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »Pekatec«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge.

d Ribiške priprave, orožje in strelivo ter vsa popravila pri puškarju F. K. Kaiser, Ljubljana.

d Angleške prevode in iz drugih tujih jezikov ali v te oskrbi ceno in hitro dr. Ivan Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6, poslopje »Ljudske posojilnice«.

g Ljudska posojilnica, r. z. z n. z. v Ljubljani je imela 21. marca 1927 svoj redni občni zbor, na katerem je odobrila bilanco za leto 1926. Iz načelnikovega poročila je razvidno, da je zavod tudi v prejšnjem letu napredoval. — Vloge so narastle od Din 91.571.454-98 na dinarjev 110.478.071-36; promet se je dvignil od Din 664.956.485-20 na Din 777.205.582-61. Čisti dobiček je znašal Din 411.735-96; za dobrotelne namene se je naklonilo Din 166.746—. Rezervni zakladi znašajo Din 2.048.919-78.

Oklic. Franciška Cirman iz št. Vida nad Ljubljano bo dne 3. in 5. aprila odprodala na prostovoljni dražbi več hiš v št. Vidu, dalje njive, travnike in gozde v katastralnih občinah št. Vid, Ježica, Dravje, Zgornja šiška, Glince, Vižmarje, Slanežiče, Šmartno pod Šmarno goro in Gameljni. — Dražba se prične v nedeljo dne 3. aprila ob 1. uri popoldne v št. Vidu pri Klajbovi hiši in takoj nadaljuje na njivah proti Vižmarjem. — V torek dne 5. aprila zjutraj ob 7 se dražba nadaljuje v gozdih nad št. Vidom proti Toškemu čelu, prodajo se tudi s kostanjem zaraščeni gozdi pod Toškim čelom in nato še travniki za Rožnikom in nad Kosezami. — Natančnejša pojasnila daje Franciška CIRMAN v št. Vidu ali pa njen zastopnik dr. Ivan MODIC, odvetnik v Ljubljani, Gradišče štev. 10.

Svarilo. Ker se baje širijo neosnovane govorice zaradi Berte Valand, svarim tem potom vsakogar, ki bi me obrekoval, da bom proti njemu sodnijsko postopala. — Radovljica, 24. marca 1927. — Angela Kolman, okr. babica.

Vojaške zadeve.

Vprašanje: Moj brat je služil v Avstriji eno leto, v Jugoslaviji pa 6 mesecev. Oče je bolehen. Imamo posestvo, na katerem pa brat ne dela. Ali imam pravico do skrajšanega roka? A. K. D. K.

Odgovor: Navedene vaše razmere še nikakor niso zakonit razlog, da bi imeli vi pravico do skrajšanega roka. Kakor smo že poročali, ima pravico do skrajšanega roka prvenec, čigar oče je še živ in ki ima mlajšega brata starega 17 in več let. V družinah, kjer ima prvenec mlajšega brata, ki je star nad 17 let, pa služi prvenec in še en brat po vrsti polni rok, tretji pa služi skrajšan rok.

Za invalide. Več invalidov se je že obrnilo na Domoljuba z vprašanjem, kako je z njihovo invalidnino. Na takojšnje vprašanje se pa ne more kar splošno odgovoriti, ampak bi morali vsak slučaj podrobno poznati. Navadno nam pa invalidi ne sporoče potrebnih podatkov. Zato svetujemo, naj se vsak invalid obrne na pristojno okrajno sodišče, ki bo gotovo dalo vsakomur potrebna pojasnila.

Vprašanje: Ali imam pravico do skrajšanega roka? Oče je star 56 let, brat pa 7 let. M. H.

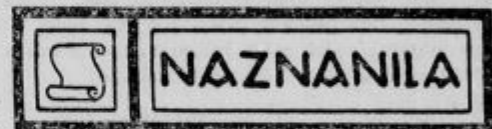
Odgovor: Imate pravico do skrajšanega roka. Preberite odgovor na prvo vprašanje!

Vprašanje: Sin vdove, ki je najstarejši, je bil potrjen na skrajšan rok. Imajo pa precej obsežno posestvo. Kaj mu je storiti, da bi bil oproščen? J. U. M.

Odgovor: Pravico do oprostitve ima le, če je edini hranilec družine in nima nobenega nad 17 let starega brata ter če ne plačujejo nad 20 Din neposrednega davka. Če ima te pogoje, naj vložil prošnjo na komando vojnega okrožja.

Vprašanje: Potrjen sem k pešadiji, rad bi prišel k bolniški četi. Ali bi bila prošnja uspešna? A. K.

Odgovor: Na to vprašanje Vam ne moremo odgovoriti, ker je dodeljevanje rekrutov k posameznim edinicam zadeva vojaške oblasti.

n Vsaka objava prireditve, pri kateri se običajeno pobira vstopnina stane tolikokrat po 25 par, kolikor besedi ali številkom obsega. Denar se mora vposlati naprej, lahko v znakah. Brez vnaprejšnjega plačila se objava ne priobči.

n Grel v Mavčičah priredi v nedeljo dne 3. aprila telovadno akademijo z različnim sporedom. Prijatelji orlovstva vljudno vabljeni. Bog živi!

n Kat. prosvetno društvo v Vrhpolju pri Moravčah vljudno vabi k predstavi »Izgubljeni raj«, dram. bajki s petjem v 3 dejanjih, ki bo na tiho nedeljo dne 3. aprila ob 3 popoldne v Društvenem domu.

n Prosvetno društvo na Črnučah vprizori na tiho nedeljo dne 3. aprila popoldne in ob pol 8. uri zvečer v društvenem domu opereto »Mlada Breda«. Pred igro nastopi tudi tamburaški zbor. Domačini se vljudno napotajo, da predstavijo po svojih močeh posetijo zvečer, da se bodo popoldanske predstave mogli udeležiti tudi tujci. Zveza z vlakom zelo ugodna. Konec ob 5. uri. Vsi prijatelji lepega petja vljudno vabljeni.

n Kdo ve, kje biva sedaj moj mož Ivan Koruzar, klepar, pristojen v Livold pri Kočevju. Odšel je leta 1924. na Francosko, kjer je služil spočetka v Merlebach (Lorraine) pri kleparju Neumeyer, Februarja leta 1925. je to službo zapustil in od takrat nimam nobenega poročila več o njem. Sem v največji bedi s svojima malima otrokoma, ker nimam posestva, ne kake druge imovine in ne morem sama toliko zaslužiti, da bi otroke preživljala. Zato prosim usmiljene ljudi, ki vedo za mojega moža, da sporočijo njegov naslov na Zofu Koruzar, služkinja pri dr. Luzarju v Kočevju.

Najceneje nakupite spomladansko volneno blago za obleke — kakor tudi šifon in kontenino, kambrike in vse manufakturno blago — izdelovljene MOSKE OBLEKE in OBLEKE za DECKE, možko in žensko perilo itd, pri M. BENEDIK, Ljubljana, Kette-Murnova cesta štev. 8 (prejšnja Martinova cesta).

Ženske obleke in rute

v največji izbiri samo dobre kakovosti. Cene nizke. R. MIKLAUC, »PRI ŠKOFU«, LJUBLJANA

PO DOMOVINI

ADLEŠIČI V BELI KRAJINI.

(Smrtna kosa.)

Letos nam smrti ne prizanaša. Že enajstero jih je ugrabila iz naše srede. Zadnji med njimi je bil občesposlovan posestnik Mihael Adlešič iz Adlešič št. 20. Prileten je bil, vendar marsikdo reče: škoda je moža. Odlikoval se je po svoji vernosti, skoraj vsak mesec je pristopil k sv. zakramentu, odlikoval po svojem gospodarstvu. Bil je odličen pristaš SLS. Marsikateremu nasprotniku je na lep način povedal, kaj je pravo. Bil je tudi vnet za blagor ljudstva. Zato je bil takoj zaven, ko se je osnovala pri nas posojilnica, in bil je član načelstva do zadnjega. Šele pred dobrim mesecem je odločil to skrb, rekoč: »Ne zmorem več«. Naj spoštovani oče v miru počiva!

BRUSNICE.

(Razno.)

Tu je umrla 3. marca najstarejša oseba v župniji Marija Brudar roj. Sodja. Dočakala je polnih 93 let in 6 tednov. Primožila se je semikaj iz semiške fare. Imamo pa še dva, ki sta stara že 90 let. Ana Bedek v Gaboju je v 92. letu starosti in je že 72 let, kar je bila pri poroki. Jernej Božič v Vel. Brusnicah bo izpolnil poleti 91 let. — Ponesrečil se je vrl mož Franc Božič, posestnik v Gor. Suhadolu 1. Vozil je hlode na žagi, pa na zamrznjenih hleh padel in prišel pod voz. Kolo mu je strlo kosti desne roke, katero so mu morali v bolnici v Kandiji nad komolcem odrezati.

ST. PETER PRI NOVEM MESTU.

(Razno.)

V židinski soseski sta zadnji čas umrli dva moža-poštenjaka in vrla pristaša SLS. Prvi je bil nad 90 let stari Martin Rozman, drugi precej mlajši Jakob Doblehar. Ko so se vršile zadnje volitve meseca februarja, sta se oba udeležila istih z veliko žrtev. 90letni starček jo je primahal pol-drugo uro daleč, a Doblehar — že skoraj na smrt bolan — istotako dobro uro hoda in še pri kaki poti! Večni mir njunima dušama! — Ljudska igra »Lovski tat, ki se je v prvič vprizorila na našem odru pod vodstvom g. Munda na pustno nedeljo, se bo na splošno željo po veliki noči ponovila. — Tretjo pustno nedeljo je naše Katoliško prosvetno društvo priredilo v »Domu« predavanje v preganjanju katoličanov v Mehiki. — Na cvetno nedeljo bomo imeli predavanje s pomočjo skioptičnih slik. Pred nami se bo razgrinjalo trpljenje Kristusovo, kakršno imajo vsaki 10 let priliko videti oni, ki se udeležijo pasijonskih iger v Oberammergau na Bavarskem.

IZ ROVT.

28. t. m. je tu umrl po kratki, a zelo mučni bolezni obče spoštovani posestnik in gostilničar Feliks Kogovšek, star komaj 30 let. Zapušta ženo in očeta. Blag mu spomin!

STARI TRG PRI LOŽU.

Župna cerkev je dobila po 30 letih zopet zvonček za oznanilo smrti. Prvemu je zvonil sinu g. K. Kovača, lesnega trgovca in tovarnarja, g. Milanu Kovaču, ki je dovršil trgovsko višjo šolo in vojaško dijaško leto ter nameraval ravno isti dan odpotovati v Francijo in Svico v šole, ko je vsled vnetja slepiča moral oditi v Ljublj. bolnišnico, kjer ga pa vsa skrb najboljših zdravnikov ni mogla re-

šiti — umrl je 22. t. m. 24. zvečer pa je bil ob ogromni udeležbi pokopan doma v Podcerkvi. Pokojni je bil dober srčen, zelo delaven fant. Njegova nenadna smrt je pretresla vso dolino in globoko užalostila starše. N. p. v m.!

HOCHHEIDE NA PORENSKEM.

(Smrtna kosa.)

Ob veliki udeležbi Slovencev in domačinov se je vršil 18. februarja pogreb cenjenega člana tukajšnjega društva sv. Barbare Janeza Mobarja. Spremila so ga k večnemu počitku štiri društva naše organizacije z zastavami.

Pokojni Janez je bil kremenit slovenski značaj, dolgoletni naročnik Domoljuba ter poznan po vsem industrijskem okraju kot izvrsten kolesar. Iz marsikatero kolesarske tekme se je vrnil ovenčan z lavorjevim vencem kot zmagovalce. Svetila mu večna luč! Težko prizadeti vdovi pa, ki je šele pred dvema mesecema izgubila tudi svojega očeta, naše prisrčno sožalje.

SV. MARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH.

Tukaj dobimo novega gospoda župnega upravitelja Jakoba Bohaka, bivšega kaplana v Jarenini. Službo nastopi s 1. aprilom, g. Medved pa odpotuje od nas.

PRESKA.

Kmetijsko-gospodinski tečaj ge. Minke Odlskove in gđ. Slavo Rogljeve skienemo na tiho nedeljo. Zjutraj od 7 pa do 4 popoldne bo v društveni dvorani razstava kuharskih in živalskih izdelkov naših deklet. Razstavo si vsakdo lahko ogleda brezplačno. Ob 4 pa bo slovesen zaključek in slovo z raznimi govori. Priidite in pogledjte!

JEZICA.

(Naš Orel.)

Kako je naš Orel priljubljen pri nas in kako ga ljudje radi podpirajo, kaže tudi dejstvo, da je samo v Savljah nabral br. Tercelj 55 članov-podpornikov, večinoma samih gospodarjev in gospodin in ki so — kar je zlasti poudariti — tudi takoj plačali članarino. Ko bi bratje še po drugih vseh tako uspešno izvedli svojo dolžnost in nalogo, bi se lahko postavljali z največjim številom podpornikov sploh. Poskusimo! — Odsek sam prav živahno deluje. Zadnji čas je priredil televadno akademijo, sodeloval je tudi pri priložnostni slavnosti, ki so jo bivši učenci in učenke priredili svoji dolgoletni učiteljici Hedvigi Malorhovi. Uspešno zlasti nastopajo vselej mladi, ki bodo nekoč dorasli v ponosne Orle. — Mohorjevi družbi smo letos pridobili 3 nove člane, jih je torej zdaj 171. Izredne družbeni publikacije so naročili trije člani. — F. St.

JEZICA.

(Občni zbori.)

Ta mesec živimo v znamenju občnih zborov. Najprej ga je imel pevski odsek Izobraž. društva, kateri si je za predsednika izbral br. Šubelja, takoj teden za tem pa ga je imelo Izobraž. društvo samo. Pod predsedstvom br. dr. Bizjaka se je z malimi izjemami sestavil odbor dosežanjih odbor-nikov. — Najbolj važen in zanimiv pa je vsekakor občni zbor Orla. Tu se fantje pogovore o težavah preteklosti ter si določijo pota in cilje bodočnosti.

R. H.

STUDENO PRI SELCIH.

(Smrtna kosa.)

22. marca je umrl posestnik Janez Nastran star. Bil je silno vnet in vesten mož za vse dobro: član moške Mar. dr. in III. reda, skrben oče svoj družini. Nad 25 let je bil poverjenik za »Domoljuba«. Njegov pogreb je pričal, kako so ga farani spoštovali in čislali. Delo njegovo bo rodilo mnogoteran sad. Njegovi družini naše iskreno sožalje.

SKOFJA LOKA.

(Krojaški tečaj.)

V začetku maja t. l. se bo vršil v Skofji Loki krojaški moški in damski prikrejavalni tečaj, ki ga priredi krojaška obrtna zadruga v Skofji Loki s pomočjo »Zavoda za pospeševanje obrti« v Ljubljani pod vodstvom strokovnega učitelja g. Alojzija Knaflija. Krojači in šivilje se vabijo, da se priglase najkasneje do 15. aprila pri g. Janku Hafnerju, načelniku krojaške zadruge v Skofji Loki. Celotni stroški za tečaj znašajo 125 Din. Na kasnejše prijave se zadruga ne bo mogla odziva.

ST. JURIJ POD KUMOM.

(Smrtna kosa.)

V Osredku hš. št. 4 je dne 3. marca t. l. umrl posestnik Jožef Vodšek. Rajni si je postavil pri tukajšnji župni cerkvi trajen spomenik s tem, da je bil podaril cerkvi marmornato oltarno mizo v velikem oltarju. V dolgotrajni mačni bolezni je bil živa podoba potrpežljivega Joba.

SV. KRIZ PRI LITILI.

(Smrtna kosa.)

V bolnišnici v Kandiji je umrl Ivan Kraševac, posestnik v Tihaboju, star 35 let. Bil je globoko veren, za vse dobro vnet, delaven pristaš naše stranke, poyssod priljubljen, pa tudi vzoren kmet. Naj v miru počiva!

BLAGOVICA.

(Smrtna kosa.)

Dne 17. marca je preminul vzorni kmet Fr. Oven, brat našega delavnega g. organizista Alojzija Ovca. Bil je naročnik našega lista. Zapušta vdovo in sedem nedoraslih otrok. Njemu večni mir, eslim pa naše sožalje.

Narodna enciklopedija.

Zaporedoma izhajajo posamezni zvezki tega dela in tako imamo pred seboj že 16. zvezek, ki obravnava besede od Marija Paleologina, srbskega kralja žen, Štefana Dečanskega, do Mijokovića Mojzesa, škola banaškega. Tudi v tem zvezku je obravnvano marsikaj iz slovenskega kulturnega življenja. Tako dobimo tukaj življenjepise teh-le slovenskih mož: Marna Josipa, zgodovinskega književnika, pesnika Medveda Antona, pisateljev Meško Ksaverja in dr. Janeza Mencingerja, zgodovinarja Melika Antona in drugih. Navedene so tudi Matice: Dalmatinska, Hrvatska, Srpska in Naprednih žen. Manjka pa Slovenska Matica, kar znači precejšno malomarnost redakcije tega dela. Marsikatero podatke zgodovinske, zemljepisne in kulturne dobimo v tem zvezku iz cele naše države. Tudi iz kmetijstva dobimo nekaj drobtin, kakor na pr. opis marijdvorskega, meltalskega ali belanškega goveda, merino-ovce, hrušk maslenk, jabolk mašanegarja, oljk-masline itd. razglasa velikega župana.)

IZOBRAZBI

Alkohol bo za vsako ceno.

Kaj je alkohol in alkoholizem?

Preden odgovorim na to vprašanje, naj še enkrat opozorim na velevažno knjigo: »Alkoholno vprašanje«, ki jo je spisal in izdal g. župnik Ant. Mrkun. — Ta knjiga v vsej popolnosti temeljito odgovarja na to vprašanje ter razpravlja o njem od prve do zadnje podrobnosti v verskem, нравnem, zdravstvenem, socialnem in narodnogospodarskem pogledu. Kdor hoče dobiti temeljit odgovor na gornje vprašanje, naj naroči omenjeno knjigo. Saj velja le 28 Din. (S poštnino 30 Din.) Dobiva se v vseh knjigarnah in v pisarnah »Naše Sloge« in »Svete Vojske« v Ljubljani, Poljanski nasip šte. 10.

Vseeno pa ne bo odveč, ako tudi v »Domoljubu« zapišemo par vrstic več o tem za naš narod tako važnem vprašanju. Na vprašanje, kaj je alkohol? je najkrajše odgovorjeno, kakor pravi pisatelj v omenjeni knjigi: Čisti alkohol je pravi strup. V vseh opojnih pijačah je alkohol. Za to imenujemo opojne pijače tudi alkoholne pijače. Ker je pa alkohol sam strup, je dosledno v teh pijačah tudi strup, čeprav ne v taki množini kot v čistem alkoholu.

In alkoholizem? To je tisto nezmerno uživanje alkoholnih pijač, ki gre kakor povodenj po naši Sloveniji, a ni dovolj krepkih rok, da bi zgradile dovolj nasipov, spravile to povodenj v ozke struge in s tem preprečile gospodarsko in moralno propast našega naroda.

Drugje sem že napisal sledečo zgodbi, ki bodi povedana tudi tu: Na Dolenjskem nekje je bil govor o protialkoholnem gibanju in v boju zoper alkohol ter njegovim posledicam, kvarnim za dušo in telo in za — žep. Tedaj se je oglasil neki veljak: Da, da, proč z alkoholom. Kaj ga je pa treba? Saj imamo dovolj domače rakije (žganjice) in dovolj dobrega vina. Zato proč z alkoholom! — Ne, prijatelj! Tako se alkoholizem ne pojmuje in tako se alkoholno vprašanje ne rešuje. Berite, kaj pravi pisatelj knjige »Alkoholno vprašanje«. Alkohol je: čarovnik, slepar, rušilec zdravja, zločinec, povzročevalec nesreč in nezgod, ropar, sovražnik izobrazbe in napredka, grobokop družinske sreče, nenravnost, grešnik, kvarljivcec otrok. — Ali hočete še več? Ali ni v tem že obseženo vse gorje, ki ga prizadeva alkohol — brezumno pijančevanje družini, človeški družbi, narodu?

Protialkoholni boj.

Ali ni torej ne samo potrebno, marveč je nujna zahteva časa, da se strnejo vrste vseh dobromislečih, — ni treba, da bi bili vsi popolni abstinentje, — da se torej strnejo vsi, ki jim je pri sreči blagor in sreča naroda in jim je pred očmi boljša njegova bodočnost, ter da napovedo neizprosni boj temu velikemu sovražniku vsakega posa-

meznika in skupnemu sovražniku vseh. Knjiga »Alkoholno vprašanje« daje izrpen pouk o bistvu alkohola in alkoholizma in o vseh njegovih kvarnih posledicah. Če se v prvi stopnji samo omeji ono brezumno, nezmerno pijančevanje, ki nas ponižuje v očeh tujih, treznejših narodov, bo že dobljena prva bitka, ki bo dala vsem bojevnikom zoper alkoholizem novega poguma in nove pobude za nadaljevanje boja do novih zmag, dokler ne bo doseženo popolno iztizenje našega sicer tako nadarjenega naroda.

Načrt za ta boj je izdelan in ni tajen, kakor so drugače vojaški načrti. Vsakdo se lahko pouči o njem v navedeni knjigi. Kupi jo vsakdo, bodi abstinent ali neabstinent-zmernik, beri jo, uči se iz nje, in poučuj druge. Dobrodošel vsak v tem svetem boju za dušni in telesni blagor družin, družbe in naroda!

Po katoliškem svetu.

Katoliška obnova na Portugalskem. V tej republiki so se razmere za katoliško Cerkev v zadnjih letih zelo izboljšale. Saj danes državne oblasti same vabijo Cerkev, naj skuša ozdravljati hude narodne rane: morala je strašno padla v družbi, v družini, pri posameznikih; radi splošne nediscipliniranosti in nepokornosti sploh ni mogoča kaka socialna akcija; nevednost v verskih stvareh je doma celo pri najvišje stoječih! In kdo bi se temu čudil, če ve, da je l. 1912. državna oblast sama strašno preganjala vse, kar je bilo katoliškega! Pa sedaj je prišlo pravo spoznanje! Novembra lanskega leta se je sešel v Lizboni narodni koncil! In kdo ga je takoj pri otvoritvi posetil — poleg kardinala Mendes Bela in škofov, ki jih je l. 1912. kruto tepla drž. pest? Najodličnejši zastopnik iste državne oblasti, ministri pravosodja, zunanjih zadev in kolonij! In kardinalu je izrazilo več kot 6000 najodličnejših osebnosti svojo naklonjenost in srčno željo za složno sodelovanje!

Jezuit v aeroplanu. Da bi zgodovinsko preiskal neznane kraje v Visoki Džesiri v Mezopotamiji, preplaval je z aeroplanom p. Poindébard Mezopotamijo in Sirijo, in je odkril na svojem potovanju 13 starih, zgodovinsko znamenitih cest in 3 važna cestna križališča. Francoska vlada bo dala smelemu redovniku podporo, da bo mogel vnovič pregledati in proučiti odkrite znamenitosti.

Padec porok v Franciji. Dasi poizkušala Francija vse, da bi se njeno prebivalstvo pomnožilo, število porok vendarle pada. Poizkušali so tudi v davkom na samce, a uspeha ni. V letu 1921. je bilo neporočenih, za zakon sposobnih 208.449, leta 1924. že 238.544, a leta 1925. celo 258.118. — Kaj nam dokazuje vse to? S samo zunanjo, četudi državno silo, se ne doseže

ničesar. Tudi številčni napredek naroda je mogoč samo tam, kjer ljudstvo živi po večno veljavnih zakonih vere in Cerkve.

Važnost katoliškega tiska. Izdajatelj katoliškega lista »Pittsburgh Catholic« je izjavil javno, da je najvažnejša naloga vsakega katoličana, da ima vsaka hiša vsaj en in sicer katoliški časopis. Škof v Pittsburghu je dejal, da prinaša branje katolištvu nenaklonjenih, in torej veri skrito sovražnih časopisov — veri in Cerkvi več škode, kot resnično krivoverstvo. Ne pozabimo!

Nočejo žaliti verskega čuvstva. Pri nas? Žal ne. V Glasgowu na Škotskem se je imela vršiti kinopredstava v nek dobrodušnem namen, kjer bi nastopal tudi sv. Mungo, varih mesta Glasgow. Na prošnjo knezoškofa Mackintosha pa so protestantovski prireditelji dotično predvajanje opustili in sožalno pojasnili, da niso in ne nameravajo žaliti verskih čuvstev katoliškega prebivalstva. In pri nas? — Daleč smo še tudi v tem oziru za — Angleži.

Kinematograf v službi rosnice. V Parizu so na pobudo katoliških škofov dovršili film, ki bo predvajal delo za blagor ljudstva, ki ga vrše francoski samostani: pouk, postrežba bolnikov, skrb za reveže, slepce in mutaste, zlasti pa bo kazal ustanove in njih uspehe zunanjega misijonstva. — Ta film liberalcem, — ki poznajo redovnika v lažeh in svojih neslanih družabnih vicih — prav gotovo ne bo všeč.

Župnija v — avtomobilu. Škof Amigo v Southwatu v Ameriki je določil posebnega duhovnika Dudleyja ter mu poveril nalogo, da raztresene kraje brez katoliške župnije redno obiskuje z avtomobilom. V njem so vse potrebne cerkvene stvari, zadnji del avtomobila pa se na poseben način dvigne, da sliči glavnemu oltarju zasilne kapele. Verniki so svoje »premi-kajoče se župnije«, zelo veseli.

Otroci in — kino. Znano je, da za otroka najboljša še vedno ni dobro. To velja posebno za kino-predstave. — V nekem kinu v Montrealu, v Kanadi je izbruhnil nedavno požar, pri katerem je zgorelo nad 100 otrok. Odslej otroci brez spremstva staršev, ali njih pismenega dovoljenja ne bodo smeli v kino.

Katoliški Kitajci v višjih državnih službah. V Taiwanu (Macao) je bilo med 68 javnimi uradniki izvoljenih na visoka državna mesta tudi 16 Kitajcev-katoličanov. Izvolitev je tembolj pomembna, ker štejejo v tej pokrajini verniki katoliške Cerkve samo 1% celokupnega prebivalstva.

Nočni lokali v Italiji pod strogim nadzorstvom. V Italiji je pod vlado Mussolinija veliko narobe, vendar je treba priznati, da Mussolini varuje kolikortoliko čast Cerkve in poizkuša polagoma dvigniti tudi v moralnem oziru svoj narod.

Pred kratkim je bila izdana ostra naredba podeželskim prefektom, po kateri bo vsak javni lokal zaprt, kjer bi se vršile v tej ali oni obliki nemoralne predstave. Tudi pri nas bi bilo treba po raznih kinah, barah in gledališčih napraviti — red.

★

Iz koncertne dvorane v — semenišče. Ves Pariz se je nedavno silno razburil, ker je nenadoma izginil iz mesta eden najznamenitejših koncertnih umetnikov g. Syral. — V zadnjem času pa se je zvedelo, da je slaven pevec v nekem samostanu v Alpah, kjer se pripravlja na — duhovniški poklic.

Kdor si hoče v življenju priboriti najvišje in najboljše, se ne sme batj dela in truda, ne boja in viharja. (T. K.)

Zrna.

Ne pusti, da bi te obliznil, ki včera v nos te je ugriznil.

* * *

Kjer te srbi, tam se krampaj, kjer manjka ga, zob grabljam daj.

* * *

Če pljuneš v roko, tudi poprimi s temi, ki delaš skup in pa ješ z njimi.

* * *

Mnogokratov dedščine razdražijo sosesčine.

* * *

Najbolj človeku kruh diši, če sam se z žulji zanj poti.

* * *

Če konj bi govoriti znal, večkrat bedaka bi te zval.

Pošten zdravnik.

Bogataš je živel zelo pregrešno. Da si je udušil vest, ki ga je pekla, si je venomer dokazoval: »Če mi je od Boga namenjeno, da pridem v nebesa, mi moji grehi ne morejo škodovati, če pa nisem določen za nebesa mi tudi nobena pobožnost ne koristi.« — Kmalu nato nevarno zbolil in pokliče zdravnika. Ta je poznal njegovo neredno življenje in tudi njegove dokaze. Na vprašanje, kako misli o njegovi bolezni, odgovori zdravnik: »Nobenih zdravil vam ne zapišem. Če vam je od Boga namenjeno, boste brez zdravil ozdraveli, če pa ne, vas pa nobena zdravila ne morejo rešiti.« Bolnik je razumel, kaj zdravnik misli. Spokoril se je in ozdravil dušno in telesno.

Razno.

Najgloblja točka morja. Dolgo časa je veljala za najglobljo točko morja vdrtina pri Japonski, in sicer 8515 m. Nato so merili vzhodno od Avstralije globino 9427 m, dalje severno od Avstralije 9836 m, nato pri Filipinskem otoku Mindanao 9788 m, dalje pri Japonski na novo — vsled potresa l. 1923 nastalo vdrtino 9947 m. Sedaj pa poročajo, da so merili v zadnjih dneh severovzhodno od otočja Filipinov 10.500 m globoko točko.

Kavo večkrat pobarvajo, da dajo manj vrednim vrstam zunanost najljubših Java Mokka. Če hočeš zvedeti, ali je barva naravna ali ne, odrgni nepražena zrna z belo sušno cunjico; ostanki barvila se poznajo. Pražena kava naj bo temno rjava, ne črnasto rjava, in naj priženo in rjavo diši.

Velikanska trava. V južnem Velikem oceanu raste trava, ki glede dolžine prekosl najvišja drevesa Kalifornije in Avstralije. Večkrat je trava čez 130 m dolga. Navadno imenujejo to travo »drevesno vrvo«, ker velike nje množine posušijo in jo rabijo kot vrvi.

Sotor in koča iz obtezanj ali neobtezanj debel sta prvotni obliki velikih stanovanj. Sotor je nastal na travnatih stepah, koča iz debel pa v gozdnatih pokrajinah.

Sol. Če bi mogli vse morsko sol spraviti ven iz morja, bi lahko pokrili z njo Severno Ameriko 1600 m visoko, Evropo pa 3000 m visoko.

Polna cerkev. Dva protestantovska pastirja sta se razgovarjala. »Moja cerkev je vsako nedeljo bolj prazna,« je rekel prvi. »Moja je pa vsako nedeljo bolj polna,« je dejal drugi. »Kako je vendar to?« — »Sem nadzornik jetnišnice.«

POVEST GORSKE FARE.

9. poglavje.

Prišle so velikonočne počitnice in Mihael se je že dolgo veselil, da bo šel domov. Priden dijak je bil in precej je zrastle. Vendar se kljub vsemu temu ni dobro počutil v semenišču. Njegova mlada, prekipajoča narava se je upirala strogemu, rednemu življenju ter je kričala po svobodi in dejanjih. Počutil se je kakor v kletki zaprt orel.

Misel na njegov bodoči poklic mu je povzročila neizumerno muke in duševne boje. »Morilčev sin sem,« si je dopovedoval vsak dan in zdelo se mu je, da ne bo prenesel te sramote. Spoznanje njegove nevrednosti je gorelo kot ogenj v njegovi duši in tisočkrat si je rekel: »Obremenjen s to kletvijo in z nebrzdanim nagonom po svobodi v duši ne morem postati duhovnik.«

Ko so se mu odprla zaprta vrata, je z jasnim vriskom planil ven, proti domu, proti ljubljnim goram.

Bil je jasen, prijazen dan. Drevje je že poganjalo, sonce se je smejal z neba, ob potu so dehtele vijolice.

»Kako se bo župnik veselil, ko mu bom prinesel odliko, in kako bo odprla gospa Barbara oči, ko bo videla, kako je njen fant zrastle!« In še na neko drugo je mislil, na nek sladek, dekliski cvet z očmi globokimi in jasnimi kot gorsko jezero. Noč in dan so ga gledale te oči... »O dom!... O mladost!...«

Tam, kjer se gorski gozd spušča v dolino, je legel v suho travo, položil obe roki pod glavo in s smehljajočimi se očmi gledal v sonce. Ure so mu minevale kot v sanjah...

Hripav smeh ga je predramil. Star mož, v raztrgani obleki, je stal pred njim, mu nepremično gledal v obraz in mu zaupljivo kimal. »Pozdravljen, gledal v obraz in mu zaupljivo kimal. Pozdravljen, mladi gospodi Midva morava govoriti par besedic.«

Mihael je skočil kvišku, pobral palico in nahrbtnik ter hotel odditi. Toda mož ga je zgrabil z obema rokama za rame in ga zadržal. Ostuden vonj po žganju je puhtel od njega, da je Mihael odmaknil obraz. »Kaj hočete od mene?« je vprašal ostro.

»To vprašaj?« je zaihtel starec. »Ti, Mihael, moj fant?«

»Vi me poznate?«

»Kako bi te ne poznal, Mihael — saj si vendar moj sin.«

5*

Mihael je prebledel. »Kako — vi ste — moj oče? Saj ni mogoče. Moj oče je že zdavnaj mrtev.«

Starec ga je resno pogledal. »V takih urah, Mihael, človek ne laže. Jaz sem Rabenhans, tvoj oče. Osemnajst let sem hrepenel po tebi, in sedaj, ko sem prišel, mi ne daš niti roke. Pri moji veri, velik in postaven si ostal, medtem ko sem bil jaz zaprt. —«

»Kako... zaprt?«

»Da — petnajst let ječe — — —«

Mihael je zakričal. »Kako, v ječi ste bili?« Svet se je zrušil nad njim. Sonce je ugasnilo. Vse je bilo temno. »V ječi?... In jaz, sin, naj postanem duhovnik?« Bolestno stokanje se je izvilo iz njegovih prsi.

Celo starcu so se zasolile oči. S hrupavo roko je pobožal lase svojega sina in spravljal iz sebe glasove vroče neznosti. Mihaela je spreletela groza ob tem dotiku ter se je zganil. Vendar si ni upal izmakniti, zakaj kljub vsemu je bil to njegov oče, očetova roka ga je gladila po glavi.

Ker ni izpregovoril nobene besede, se je starec razjezil: »Ali me hočeš mogoče zatajiti?«

Mihael se je počasi vzravnaval, se pogladil z roko preko oči in bolestno rekel: »Ne, tega nočem! Toda, čisto drugače sem si predstavljal svojega očeta.«

»Seveda,« se je zasmejal starec, »da nisem tak kot kakšen grof, to bi si lahko mislil. Je že tako, Mihael, in vzetj me moraš takega kot sem. Oh, tolikokrat sem zahrepenel po domu, po ženi, po otroku. In sedaj, ko sem zopet doma, nimam nikogar več...«

»Pač, oče,« je rekel Mihael, in mu sam od sebe ponudil roko. »Imate me, in stal bom ob vaši strani. Seveda, pri sv. Mihaelu ne boste mogli ostati, ker vas vsak pozna... Toda svet je velik! Poiskala si bova nov dom, ter s poštenim delom izbrisala krivdo. Kaj ne, da bova to storila!«

Rabenhans je ves začuden pogledal svojega sina. »Da bi šel proč?« je rekel. »In delal med tujimi ljudmi?... Fant, ti si pač nor? Kaj mi mar, kaj govore ljudje! Ne, tu bom ostal. Tu hočem umreti in biti pokopan, toda šele tedaj, ko bom izvršil svoje maščevanje.«

»Maščevanje?«

»Misliš, da sem pozabil, kdo je kriv moje nesreče? Nihče drugi kot grof! In sedaj bo kaznovan, vsa vas je proti njemu. S temi rokami ga bom zadržal!«

»Jezus, Marija! Nasilje? Umor? Oče pustite te temne misli. Na kolenih vas prosim!...«

»Molči!« mu je ukazal starec. »Sklenjeno je — grof mora poginiti! In ti nam moraš pomagati. Ne smeš postati duhovnik — nikoli ne! To je vendar smešno: sin morilec in jetnika — pa duhovnik! Ne, nikdar! Ob moji strani moraš stati in se boriti z

menoj proti sovražniku svojega očeta. Pojdi z menoj.« Kot s kleščami se je oklenil Mihaelove roke.

V Mihaelu se je dvignil gnus, jeza in upor proti temu blaznežu, ki se je imenoval njegov oče. Trden sklep je stal zapisan v njegovih potezih. »Ne,« je zaklical in se s silo izvil. »Nikdar vam ne bom pomagal pri takem sramotnem dejanju. To je proti časti in vesti. Kesati se in poravnati krivdo bi morali — ne pa misliti na nove zločine.«

»Fant,« je vzrotil Rabenhaus, »ne jezi me! Prisilil te bom.«

Tedaj se je Mihael ponosno vzravnaval, njegove oči so gorele v tistem ognju. »Oče,« je rekel odločno, »k slabemu se ne pustim prisiliti! Moja glava je trda kakor vaša. Vendar, jaz ne grozim, temveč prosim. Pojdite z menoj v široki svet! Delal bom za vas, da mi bodo krvaveli prsti. Pojdite, pojdite!...«

Starec je pahnul ponujeno roko proč. »Ti govoriš kot deček! Jaz pa sem mož in se hočem maščevati.«

»Potem grem sam v širni svet in nimam več očeta!«

»Mihael!« je zakričal starec in ga nepremično gledal.

»Pojdite!« je prosil Mihael z mehkim glasom. »Ne! Maščevanja hočem, maščevanja — —«

Tedaj se je Mihael žalosten obrnil proč. Še enkrat se je ozrl na ljubljene gore. Sv. Mihael ga je pozdravljal z zelenega hriba. Nato je s sklonjeno glavo odšel v dolino, ven v širni svet.

Starec je obstal kot od strele zadet. Neko nezavestno, ježno jecanje se je izvilo iz njegovih ust: »Sedaj so mi ugrabili še mojega fanta. Gorje, gorje!«

Kolena so se mu tresla. Zgrudil se je v travo in ihtel.

»Ali ne gre — k Sv. Mihaelu?« je stokal. »Kam pa gre? Za vrata, ta ima trdo glavo! V svet bo šel? Ali bo podrl vse mostove za seboj? Oh, oh — to je človek, to je človek! Toliko poguma! Ali naj grem za njim?... Ne — prej se moram maščevati! — —«

V tem pa je šel Mihael v dolino.

V vasi je pel zvon. Njegovi zvoki so jasno trepetali skozi milo pomladansko ozračje. Trudnemu človeku, brezdomcu je postal zadnji pozdrav in ta ga je poslušal iz daljave kako oznanenje. Ko pa je utihnil zadnji zvok, se mu je zdelo, kot da so zamrli v njem vsi glasovi upanja. Od bolesti se je zgrudil ob poti, in vroče solze so kapljale na sveto domačo zemljo, ki jo je moral zapustiti ter iti v temo in negotovost. — — —

Župnik pri Sv. Mihaelu in gospa Barbara sta zaman čakala Mihaela. Bila sta zato v velikih skrbih. Na veliki četrtki je prišlo Mihaelovo pismo, ki je zadelo kot strela župnišče. Mihael je pisal:

Prečastiti gospod! Najdražji dobrotnik!

Nesrečnež Vas prosi odpuščanja. Gotovo se Vam zdim nehvaležen, a to ni res. Ker sem leta in leta nosil v vročih bojih v svojih prsih, kar mi je povzročalo v stoterih nočeh brez spanja peklenke muke, to je prišlo sedaj na dan: ne morem postati duhovnik! Smatram se nevednega, da bi stopil k oltarju Gospodovem.

Boril sem se, a ni nič pomagalo. Vročica narava je bila močnejša kot moja volja, premagala me je. In odkar poznam skrivnost svojega življenja in kletev, ki počiva na meni, od tedaj vem, kaj moram storiti. Pred dvema dnevoma sem se srečal s svojim očetom — vse vem! ime. Pošteno ime je kot solnčni žarek, ki razveseli srce. Otrokom nepoštenih staršev svet ne zaupa. In poleg tega — prevroče kri imam za duhovnika, zato grem v širni svet. S poštenim delom hočem oprati sramoto ter v časti začeti novo življenje...

Nesreča je za otroka, če ima omadeževano življenje.

Blagoslovite me — Vaš blagoslov me bo spremljal kot solnčni žarek in mi prinesel srečo. Zahvalim se Vam tisočkrat za vse dobrote, ter pozdravljam Vas in gospo Barbaro...

Mihael.

Župnik se je zgrudil na stol, kot zadet od strele, gospa Barbara pa je glasno zastokala: »Moj ubogi fant! Tako sam v svetu in tako nesrečen. O Jezus, pomagaj mu!«

Glasno je zakričala in si zakrila obraz.

Župnik je počasi vstal. »Solnčni žarek je šel od nas,« je rekel. »Zvečerilo se bo. Toda potrpežljivo in ponižno bomo prenašali svojo nesrečo.«

Gospa Barbara je tiho odšla v svojo sobico, da bi se tam izjokala.

Župnik pa je šel v cerkev, da bi molil za brezdomca.

Tudi v gradu so bili v velikih skrbih. Čista je bila žalostna radi Mihaelovega bega. Poslal ji je pozdrav in jo prosil, naj posvari svojega očeta, da mu preti nevarnost. Tudi Julija je zvedela za nevarnost. Rdeča Rika ji je zjutraj pošepetala: »Opozorite grofa, v vasi se nekaj pripravlja proti njemu!«

Julija je hotela vprašati, kaj se je zgodilo, toda Rika je naglo odbežala. Julija je trepetala od strahu. Ali naj gre k grofu? Ali sme to?... Kaj bi lahko sklepai iz tega?... Vse jutro je omagovala in zelo trpela. In če bi zadela grad nesreča: ali ne bi bila ona kriva, ker ni pravočasno opomnila grofa!

Končno ni imela več miru. Hotela je v park, ker je vedela, da tam lahko vsako jutro dobi grofa Hugona.

Počasi, s povešeno glavo je stopala pod brstečimi bukvami. Solnčni žarki so se igrali v mahu pod njenimi nogami, topel veter je zavel z gora... Pomlad! Pomlad!

Bolestno je jeknilo z njenih ust. Kolikokrat je že prišla pomlad v deželo — njej pa še ni vzevela sreča. Poznala je samo skrbi in žalost ter bila obsojena k vednim odpovedim. Bolečina jo je prevzela, solze so ji kapljale po licu.

Tedaj ji je prišel nasproti grof. Prestrašeno je dvignila glavo, lahko zakričala in si hotela naglo obrisati solze.

Grof Hugo je začuden stopil k njej. »Jočete, Julija? Kdo vam je storil kaj hudega?« je vprašal s tresočim se glasom.

Prvič je izgovoril njeno ime in ona je trepetala od veselja. »Vsak človek ima kdaj kako težko uro,« je rekla Julija.

»Tudi vi?« je vprašal. Potem sva pač tovariša glede usode. Ko bi le vedel, kako naj vas potolažim? Ali nimate prav nič zaupanja do mene?«

»Moj Bog,« je odgovorila tjavendan, »neumno je, da jokam. Saj nisem več žalostna, gospod grof!« Dvignila je glavo in se nasmehnila. Toda to je bil žalosten nasmeh, ki se mu je zarezal v dušo.

»No da,« je rekel, »ne morem vas prisiliti, da bi mi zaupali — —«

»O Bog, sedaj se pa jezite! Tega nisem zaslužila. Hotela sem vam nekaj sporočiti, gospod grof, nekaj kar se ne tiče mene, temveč vas.«

»Res?« Govorite vendar.«

»Huda stvar je, gospod grof! Rdeča Rika mi je rekla, da v vasi nekaj snujejo proti vam, nekaj hudega. In zato sem vas hotela prositi, da bi bili oprezní, gospod grof! Ljudje so menda kar divji.«

Grof obraz se je stemnil. »Torej zato? Da, vidite, ta stvar z vasjo je nekaj hudega. Toda ne morem drugače, moram se boriti za pravice svoje hiše. Ljudje so mi leta in leta ropali, sedaj pa mi hočejo iztrgati še moje posestvo, staro dedščino mojega rodu. Tega ne smem dopustiti. Te upornike

Banane. Pri nas so banane malo znane, a v pokrajinah ob ekvatorju so vsakdanja hrana in zelo veliko zaležajo. Ni čudno, saj imajo 70 odstotkov sladkorne vsebine.

Jezero iz asfalta. To jezero na otoku Trinidad ob obali Južne Amerike, o katerem smo nekoč že pisali, so sedaj na novo izmerili. Meri 46 hektarov in je 13 m globoko.

Mlin na -veter so napravili najprvo v Aziji. Doma je na visoki planoti Iran, kjer ni vode in kjer je bil po poročilih popotnikov v rabi že pred 900 leti. V Evropo je prišel s križarji, okoli leta 1040. Prvi mlin na veter v Evropi omenja neka listina v letu 1105.

Prav ima. Naročnik krojaču: »Odkritosrečno vam povem, da vam bom plačal obleko šele v pol leta. Kdaj bo gotova?« Krojač: »V pol leta.«

Spitsbergi. Na otočju Spitsbergi ne doseže nobena rastlina večje višine kot 5 cm. Ker je pa tam gori dosti premoga, vidimo, da so bili včasih tam ogromni gozdovi.

Težek deček. Na Nemškem je 17 let star deček, ki ima lepo težo 262 kg; ko je bil 4 leta star, je bil 67 kg težak. Del bo v Ameriko kazat se.

Krompir in žveplena kislina. Če položiš v žvepleno kislino krompir, postane tako trd kot marmor, in ga ni noža, ki bi mogel odrezati kosček proč.

Svinčnik. Označba svinčnik danes prav za prav ni več pravilna. Pisemo z grafitom, in ta nima s svinčnem nič skupnega. Rabili so pa »svinčnike« v srednjem veku.

Prav moderno. Nemška paroplovna družba Severonemški Lloyd je vpeljala v promet novi parnik »Lützow«. In kaj je na parniku? Aeroplan, v katerega gre 25 oseb. Med potovanjem ob obali popotniki lahko vstopijo v aeroplan, si ogledajo znamenitosti dežele z zraka dol in se spustijo spet na ladjo nazaj.

Meso divjačine je izredno redvino in lahko prebavljivo. Tisti pa, ki okrevajo, ne smejo najprvo takega mesa jesti, čeprav je lahko prebavljivo.

Zavarovanje proti dežju. Na Nemškem so ga vpeljali. Če greš na počitnice, se lahko zavaruješ za vse deževne dni in ti zavarovalnica za take dni izplača gotovo vsoto. Klub, ki napravi izlet, se tudi lahko zavaruje; če je lepo, ne dobi nič, če je grdo, dobi zavarovalnino.

Prijatelj. »Ljubi moj, smiliš se mi.« — »Zakaj?« — »Moji ženi sem kupil novo obleko, in je šla k tvoji ženi, da jo pokaže.«

Z žalostjo naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani soprogi, oče, brat, zet in svak, gospod

BAJUK JANEZ

posesnik na Radovici

po težki bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 33. letu starosti v nedeljo 27. marca t. l. preminul. — Pogreb se je vršil v torek, 29. marca ob pol 4 popoldne izpred mrtvašnice državne splošne bolnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 30. marca 1927.

Žalujoči rodbini Kramarič, Bajuk.

»Kmetijska družba« v LJUBLJANI in MARIBORU nudi udom po konkur. cenah: Lep semenski OVES »Ligovo«, lepo semensko sivo AJDO, dalje pri, četkom aprila izvirni semen. KROMPIR »Alma« iz Tirolske. Modra GALICA 98½ do 100% čista, jamčeno odgovarjajoča stroгим predpisom novega pravilnika o uvozu sredstev za uničevanje rastlinskih škodljivcev in bolezni. — Skrajne cene so objavljene v »Kmetovalcu«. 2344

Najuspešnejše sredstvo za refo domače živine je brezdvomno

»MASTIN«

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat 46 Din, 10 škat 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovž), Ljubljana, Mestni trg 4

Prporočamo veliko zalogo

modrocev, otomanov, vsakovrstne mreže, zložljive postelje, divane itd.

Velika zaloga ZIME, AFRIKA (Seegras) vedno v zalogi in najcenejše prodaja

Franc Jager, tapetnik — LJUBLJANA, Sv. Petra nasip štev. 29, poleg »Zmajskega« (prej mesarskega) mostu.

OBLEKE

ženske, moške in otroške, bluže, krila in plašče, lastni izdelki in dunajski modeli, nadalje klobuke, perilo, nogavice, kravate in vse modne predmete razpošilja po čudovito nizkih cenah veletrgovina

R. STERMECKI. CELJE št. 19

Zahtevajte takoj ilustrovani cenik z več tisoč slikami. Naročila čez Din 500 poštnine prosto. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

Denar

si prihranite, ako kupite dobro blago za obleke in perilo; to pa le zato, ker

najdete

v občno znani, nad 50 let obstoječi trgovini

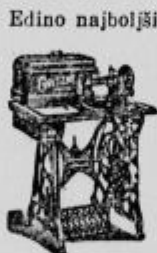
R. Miklauc

„PRI ŠKOFU“, LJUBLJANA

zelo veliko strokovno odbrano zalogo prvovrstnega kamgarna za moške obleke, fino svilen, volneno in perilno blago za ženske obleke, kakor tudi vse druge vrste blaga. — Postrežba zanesljivo poštena. Naročila po pošti se takoj izvršijo.

Lep semenski oves

in vsakovrstno BRINJE najceneje pri I. KNEZ — Gosposvetska c. 3.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic.

„Dubied“ stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler Najnižje cene! Tudi na obrokel Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v vezenju brezplačno.

Večletna garancija.

PRIPOROČAM VELIKO ZALOGO

modrocev

vsake vrste mreže, divane. Velika izbira žime in afrika vedno v zalogi in najceneje prodaja

RUDOLF SEVER, LJUBLJANA

Marijin trg št. 2 — naspr. frančiškanske cerkve.

Nova trgovina manufakture, novo blago in nove nizke cene

Josip Šlibar

Ljubljana, Stari trg 21 poleg Zalaznika

Nagelne, ameriške, velikocvet.

sadike za okno in vrt, 10 komadov 20 Din, razpošilja v vsaki množini vrtnarstvo IVAN JEMEC, Maribor. 2040

PALMA-KAUČUK PETE SO POSTALE CENEJŠE.

Lesna industrija! La remseidske žage za polno-jarmenik, mlinske, krožne in druge, smirkovne plošče, pile dobite najceneje pri „Lexo“, Ljubljana. Stari trg. Zahtevajte cenik.

„Domoljubov“

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmet. potrebščine ali prodajo svoje pridelke ali iščejo poslov ozir. obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Ambi stroj za izdelavo cementne opeke prodam. 600 modelov vse v dobrem stanju. Naslov kupca na upravo Domoljuba pod št. 2150.

Posedstvo na Dolenjskem se ugodno prodaja. Posetite to mernikov. redi se 2—3 goved. Cena Din 19'000.—. Plačilo po dogovoru, ugodno. Naslov v upravi pod št. 2100.

Vrtnarskega vajenca poštenih staršev, sprejem. Anton Lap, trg. vrtnar, Kamnik.

Sprejme se vajenec takoj 14-15 l. za kovaško obrt. Franc Vrhovec, kovač, Bohoričeva ul. 6, Ljubljana.

2000 kg dobrega sena prodam. Cena 100 kg Din 75.—. — Naslov v upravi pod št. 2218.

>Torej mi lahko zagotovite, da je to sredstvo za rast las dobro in je upati na uspeh?

>Če vam pa povem, da je nekdo, ki je pred kratkim kupil eno steklenico, pa ni mogel zamaška izvleči in ga zato kar z zobmi izvlekel, drugi dan imel že lepe košate mostace pod nosom.

REVMATIZEM!

Revmatizem? Kostobolje? Bodljaje? Trganje v glavi in zobeh? Omotico ozdravite z zdravilom „ALGA“.

Vsaki steklenici je priloženo točno navodilo o uporabi. Naslov za poštna naročila je:

Laboratorij „ALGA“, Sušak 12.

4 steklenice za 77 Din, 8 steklenic za 131 Din. V cenici je uračunjena poština, zabojček in zavojnica

14 steklenic za 205 Din, 25 steklenic za 320 Din.

JAVNA ZAHVALA.

P. n. LABORATORIJ „ALGA“ Sušak 12.

Glejte, že drugič se Vam zahvaljujem za Vaše dobro zdravilo „ALGA“ proti revmatizmu, ki je mnogo koristilo nam in mnogim drugim v tem kraju. Nekaterim je koristilo proti revmi na rokah ali nogah, drugim proti trganju v glavi in zobeh, zopet drugim proti omotici. Hvalijo ga vsi in sedaj hočejo naročiti tudi drugi, prepričani, da jim bi pomagalo kot nam. Pošljite mi še 14 stekl., da jih razdelim med znance.

Spoštovanjem A. Weingerl.

Št. 117 v Slov. goricah, 14. febr. 1927.

